

Förslag till rådets förordning om inrättande av mekanismen för akuta ingripanden

(2000/C 311 E/14)

KOM(2000) 119 slutlig — 2000/0081(CNS)

(Framlagt av kommissionen den 18 maj 2000)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 308 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande, och

av följande skäl:

- (1) Målet att bevara fred och frihet uttrycks i ingressen till Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.
- (2) Gemenskapen hyser farhågor för att spridningen av kriser som påverkar den politiska och sociala stabiliteten och säkerheten äventyrar inte bara den internationella freden och säkerheten utan också principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt rättsstatsprincipen.
- (3) För att kunna främja en hållbar ekonomisk och social utveckling är det nödvändigt att förhindra att kriser sprider sig eller trappas upp till väpnade konflikter.
- (4) I slutsatserna från Europeiska rådets möte i Helsingfors den 10–11 december 1999 konstateras att "en icke-militär mekanism för krishantering skall upprättas för att samordna och effektivisera de olika civila medel och resurser som, tillsammans med de militära resurserna, står till unionens och medlemsstaternas förfogande".
- (5) I ordförandeskapets rapport om icke-militär krishantering som bifogats de nämnda slutsatserna anges vidare att "ett system för snabb finansiering, tex. en kommissionsfond för snabba insatser, bör inrättas så att ekonomiska medel kan tillhandahållas snabbare för att stödja EU:s verksamhet, bidra till verksamhet som leds av andra internationella organisationer eller finansiera icke-statliga organisationers verksamhet".
- (6) I syfte att stödja befintliga gemenskapsprogram för samarbete med tredje land bör det vara möjligt att vidta snabba och verkningsfulla åtgärder för att främja säkerhet och stabilitet även utanför Europeiska unionens gränser, överallt där kvinnors och mäns liv och fysiska integritet samt respekten för mänsklig solidaritet är beroende av att EU ingriper.
- (7) Gemenskapens förmåga att upptäcka kriser på ett tidigt stadium och dess mekanismer för att snabbt reagera på kriser bör utvecklas ytterligare, så att det blir möjligt att snabbt mobilisera ekonomiska och andra resurser för att förhindra kriser från att spridas eller trappas upp till väpnade konflikter.
- (8) I säkerhetsrelaterade krissituationer bör det vara möjligt att med kort varsel sätta in mekanismer för ett påskyndat beslutsfattande beträffande specifika och omedelbara ingripanden med begränsad varaktighet, vilka vid behov fungerar som föregångare till gemenskapens sedvanliga instrument genom vilka genomförandet av åtgärderna senare kan fortsätta.
- (9) Gemenskapens ingripanden måste stå i samklang med helheten av Europeiska unionens agerande utåt inom ramen för dess utrikes- och säkerhetspolitik, dess politik på det ekonomiska och det sociala området samt dess utvecklingspolitik.
- (10) Åtgärder som omfattas av förordningen om ECHO, rådets förordning (EG) nr 1257/96 ⁽¹⁾, bör inte finansieras genom den här förordningen.
- (11) I enlighet med artikel 2 i rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter ⁽²⁾ bör åtgärder för genomförande av denna förordning antas enligt det rådgivande förfarande som beskrivs i artikel 3 i det beslutet.
- (12) Det krävs största möjliga öppenhet vid genomförandet av gemenskapens finansiella bistånd och kontrollen av hur anslagen används.
- (13) Skyddet av gemenskapens finansiella intressen och kampen mot bedrägerier och oegentligheter bör utgöra en integrerad del av denna förordning.
- (14) I fördraget anges inte några andra befogenheter för att anta denna förordning än de som finns i artikel 308.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Syftet med denna förordning som skall komplettera gemenskapens befintliga program för samarbete med tredje land, är att fastställa förfaranden för att skapa en snabbverkande, effektiv och flexibel mekanism (nedan kallad "mekanismen för akuta ingripanden") för att bemöta krissituationer eller kriser under uppsegling och för att tillhandahålla omedelbar finansiering för icke-militära åtgärder i samband med akuta ingripanden för krishantering och konfliktförebyggande, i syfte att främja internationell fred och säkerhet och principerna om frihet och demokrati, respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt rättsstatsprincipen som grunder för ekonomisk och social utveckling i de berörda tredje länderna.

⁽¹⁾ EGT L 163, 2.7.1996, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

2. Mekanismen för akuta ingripanden skall utlösas vid kris-situationer eller i samband med att kriser uppstår, tex. vid omständigheter med ett tilltagande våld som sätter lag och ordning ur spel, vid fredsbrott, uppblossande av stridigheter, väpnade konflikter, omfattande befolkningsförflyttningar, exceptionella omständigheter med säkerhetsrelaterade konsekvenser och risker eller stora miljökatastrofer som hotar säkerheten och stabiliteten.

3. Mekanismen för akuta ingripanden bygger på de möjlig-heter till ingripande som finns enligt befintliga gemenskapsför-ordningar, med undantag för förordningen om ECHO, förord-ning (EG) nr 1257/96. Dess särskilda värde består i möjligheten att ingripa snabbt i spända lägen och att kombinera olika instrument för ingripande så att samlade och enhetliga åtgärder kan vidtas i säkerhetsrelaterade nödsituationer. Om åtgärder som det finns bestämmelser om i den här förordningen även omfattas av andra förordningar skall den här förordningen en-dast tillämpas om

a) åtgärden är avsedd att vara omedelbar och specifikt inriktad på de mest akuta säkerhetsrelaterade behoven för samhällen och människor i tredje land, och

b) åtgärden är tidsbegränsad, såsom närmare anges i artikel 7.

Artikel 2

1. De viktigaste målen för åtgärder inom ramen för meka-nismen för akuta ingripanden skall vara att, i krissituationer eller i samband med att kriser uppstår, bevara eller återupprätta allmän ordning och säkerhet, underlätta dialog, försoning och förlikning mellan olika grupper i ett samhälle, bekämpa brott mot de mänskliga rättigheterna och diskriminering på grund av etniskt ursprung, religion eller kön samt bekämpa våld.

2. Ingripanden som finansieras med stöd av denna förord-ning kan inbegripa vilka icke-militära åtgärder som helst som vidtas för att motverka eller lösa kriser under uppsegling och allvarliga hot om eller uppblossanden av konflikter, alla logis-tiska åtgärder som behövs för planering, genomförande, över-vakning och revision av sådana ingripanden, inbegripet infor-mations- och kommunikationshantering, tekniskt bistånd och utbildning, inköp och/eller leverans av viktiga produkter eller viktig utrustning, säkra transporter och alla administrativa ut-gifter som hör samman med sådana åtgärder, liksom åtgärder som behövs för att förbättra gemenskapens samordning med medlemsstaterna och andra givarländer, internationella organi-sationer och icke-statliga organisationer och med dessas före-trädare.

3. Om åtgärderna är berättigade till finansiering från ECHO, skall de finansieras enligt förordning (EG) nr 1257/96. Under särskilda omständigheter som berör säkerhet eller krishantering får kommissionen vid behov besluta att det är mera ändamåls-enligt att kombinera ingripanden genom mekanismen för akuta ingripanden med åtgärder som vidtas av ECHO. En klar upp-giftsfördelning mellan ECHO och mekanismen för akuta ingri-panden skall i dessa fall upprättas både centralt och på fältet,

men en nära samordning skall ändå upprätthållas i syfte att nå största möjliga enhetlighet och garantera biståndsarbetarnas sä-kerhet.

Artikel 3

1. Gemenskapens finansiering enligt denna förordning skall ha formen av bidrag.

2. De ingripanden som omfattas av denna förordning skall undantas från skatter, tullar och andra avgifter.

Artikel 4

1. Partner för genomförande som kan komma i fråga enligt denna förordning kan tex. vara nationella regeringar och deras underordnade enheter, regionala och internationella organisa-tioner och deras underordnade enheter, icke-statliga organisa-tioner samt offentliga och privata aktörer med lämpliga speci-alkunskaper och erfarenheter.

2. Kommissionen kan ingå ramavtal med behöriga rege-ringsenheter, internationella organisationer, icke-statliga organi-sationer samt privata eller offentliga aktörer på grundval av deras förmåga att snabbt genomföra ingripanden i krishante-ringssyfte. I situationer då unik personlig sakkunskap krävs eller då åtgärdens trovärdighet och parternas förtroende är beroende av en viss person, vilket kan vara fallet vid medling, skiljedomsförfaranden och rådgivningsverksamhet, får kommis-sionen underteckna kontrakt med enskilda organisationer och/eller aktörer, även om något ramavtal inte har ingåtts dess-förrinnan.

3. Efter det att kommissionen har fattat ett finansierings-beslut i enlighet med artikel 5 och så snart som det av prak-tiska skäl är möjligt skall ett finansieringsavtal att ingås med de icke-statliga organisationer och de privata eller offentliga aktö-rer som har valts ut för att vidta åtgärden, på grundval av bestämmelserna i respektive ramavtal.

4. Icke-statliga organisationer som kan komma i fråga för finansieringsavtal för genomförande av ingripanden enligt denna förordning skall uppfylla följande kriterier:

a) De skall vara ideella, oavhängiga organisationer.

b) De skall ha sitt huvudkontor i en av gemenskapens med-lemsstater eller i det tredje land som tar emot stödet från gemenskapen.

I undantagsfall kan huvudkontoret vara beläget i ett annat tredje land.

5. När en privat aktörs eller en icke-statlig organisations lämplighet för gemenskapsfinansiering avgörs, skall följande faktorer beaktas:

a) Dess administrativa förmåga och finansförvaltningsförmåga.

- b) Dess tekniska och logistiska kapacitet i förhållande till hur brådskande de planerade åtgärderna är.
  - c) Dess erfarenheter på området i fråga.
  - d) Dess beredskap att vid behov delta i specifika samordnings-system som kan komma att inrättas för att genomföra ingripandet.
  - e) Dess tidigare meriter och garanterade opartiskhet vid utförandet av uppdraget.
6. Kommissionen kommer att underrätta den kommitté som inrättas genom artikel 8 om vilken enhet som valts för att genomföra åtgärder och skälen för detta val.

Artikel 5

Beslut om ingripanden enligt denna förordning skall fattas av kommissionen enligt de förfaranden som anges i denna förordning.

Ingripandena skall genomföras av kommissionen enligt gällande budgetförfaranden och andra förfaranden, däribland de som avses i artiklarna 116 och 118 i budgetförordningen för Europeiska gemenskapernas allmänna budget.

Artikel 6

1. Alla finansieringsavtal eller kontrakt som ingås enligt denna förordning skall innehålla bestämmelser som ger kommissionen, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF) och Revisionsrätten befogenhet att utföra kontroller på plats enligt gällande regler.

2. Kommissionen får utföra kontroller och undersökningar på plats enligt rådets förordning (EG) nr 2185/96 ⁽¹⁾. De åtgärder som kommissionen vidtar skall tillgodose ett lämpligt skydd av gemenskapens finansiella intressen i enlighet med rådets förordning (EG) nr 2988/95 ⁽²⁾.

Artikel 7

1. Gemenskapens bidrag till ingripanden som finansieras enligt denna förordning får inte överstiga 12 miljoner euro.

2. Genomförandetiden för ingripanden enligt denna förordning får inte överstiga nio månader.

3. Om det i undantagsfall visar sig att genomförandetiden på grund av den berörda krisens särart eller intensitet inte är tillräcklig för att de mål som anges i artikel 1.1 skall kunna uppnås, skall kommissionen lägga fram en rapport för den kommitté som inrättas genom artikel 8 senast en månad innan genomförandetiden för det ursprungliga ingripandet löper ut. Därefter kan kommissionen för kommittén lägga fram ett förslag till förlängning av ingripandet och därmed sammanhängande finansiella krav beträffande samma kris. Ett sådant förlängt ingripande skall uppfylla villkoren i artikel 1.

⁽¹⁾ EGT L 292, 15.11.1996, s. 2.

⁽²⁾ EGT L 312, 23.12.1995, s. 1.

4. Om ingripanden som avses i denna förordning förutsätter ett bidrag från gemenskapen som överstiger 5 miljoner euro, eller om det är fråga om en sådan undantagssituation som avses i punkt 3, skall kommissionen fatta sitt beslut efter att ha samrått med den kommitté som inrättas genom artikel 8.

Artikel 8

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté (nedan kallad "kriskommittén") som skall bestå av företrädare för medlemsstaterna och ha en företrädare för kommissionen som ordförande.

2. När hänvisning sker till denna punkt skall det rådgivande förfarandet i artikel 3 i beslut 1999/468/EG tillämpas, varvid bestämmelserna i artikel 7.3 i det beslutet skall iakttas.

Artikel 9

1. När kriskommittén antar sin arbetsordning i enlighet med artikel 7.1 i beslut 1999/468/EG skall den beakta de mål som ställts upp för mekanismen för akuta ingripanden och särskilt

a) behovet av att beslutsfattandet och genomförandet sker snabbt med tanke på de exceptionella och brådskande omständigheterna kring den kris som utlöser mekanismen,

b) den flexibilitet som krävs för att beakta det sätt på vilket krisen utvecklas.

2. Kriskommittén får också diskutera andra frågor i anslutning till genomförandet av denna förordning, särskilt formerna för att vid behov följa upp och överföra åtgärder på andra instrument så snart ingripandet enligt denna förordning är slutfört.

Artikel 10

1. Kommissionen skall, på grundval av ömsesidigt och regelbundet informationsutbyte, även sådant utbyte på plats, säkerställa en effektiv samordning mellan dess egna och medlemsstaternas krishanteringsåtgärder, i syfte att förbättra enhetligheten och komplementariteten vid alla ingripanden.

2. För att främja den övergripande enhetligheten i gemenskapens strategi för akuta ingripanden i kriser med icke-militära instrument kan kriskommittén även utgöra ett forum för informationsutbyte mellan medlemsstaterna och kommissionen.

3. Kommissionen skall främja samordning och samarbete med internationella och regionala organisationer.

4. De åtgärder som är nödvändiga för att synliggöra gemenskapens bidrag skall vidtas.

Artikel 11

1. Kommissionen skall regelbundet utvärdera de ingripanden för krishantering som görs enligt denna förordning för att fastställa om målen för ingripandena har uppnåtts och lämna riktlinjer för hur framtida ingripanden kan göras mera effektiva.

2. Kommissionen skall för Europaparlamentet och rådet senast den 30 april varje år lägga fram en rapport med en kort redogörelse av gemenskapens akuta ingripanden under föregående år samt utvärdera genomförandet av de ingripanden som finansieras genom denna förordning efter det att de har slutförts.

Artikel 12

Tre år efter denna förordnings ikraftträdande skall kommissionen för Europaparlamentet och rådet lägga fram en övergripande utvärdering av de ingripanden som gemenskapen finansierat enligt denna förordning tillsammans med förslag till ändringar i denna.

Artikel 13

Denna förordning träder i kraft den tredje dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.
